

הודעה לתקשורת שבוע האקלים ספטמבר 2020

מחקר חדש של האגודה לצדק סביבתי (באנגלית) "מודעות לשינויי אקלים ופעולה - האם יש קשר בין תפיסות הציבור לבין ביצועי הממשלה בנוגע למדיניות האקלים? - השוואה בינלאומית".

לרגל שבוע האקלים 2020, האגודה למען צדק סביבתי בישראל מפרסמת מחקר חדש הבוחן את הקשר המורכב בין מודעות לאקלים ותפיסות, לבין ביצוע של מדיניות אקלים בספר מדינות ספיציפיות, ובהן ישראל. במסגרת המחקר בחנו סקרים גלובליים בתחום מודעות אקלים שנערכו בחמש השנים האחרונות. בחינה היא הן בגורמים המשפיעים על המודעות והדאגה לאקלים ברמה הגלובלית והאזורית, והן על ידי בחינה של תפיסות האקלים ומדיניות הפחתה פליטות גזי חממה במספר מדינות. המחקר החדש מספק הבנה טובה יותר לשיח הקריטי על הקשר בין מודעות לאקלים ציבורי לבין אקלים פוליטי באקלים מדינה מסוימת ובזירה העולמית.

להלן התוצאות העיקריות של המחקר:

א. קב"מ גלובלי, מבוסס על סקרים בינלאומיים:

- באופן כללי, ככל שפליטת ה CO2 -לנפש גדולה יותר במדינה, אוכלוסייתה פחות מודאגת משינויי האקלים (איור 4).
- אמריקה הלטינית ומדינות אירופה הראו כי רמת המודעות לסיכונים שינויי האקלים גבוהה יותר (CCRP (Climate Change Risk Perception -כאשר המשיבים האמינו ששינויי אקלים הם בעיקר נגרמים על ידי בני אדם; ואילו במספר מדינות באסיה ואפריקה CCRP, נקשר ביותר בשינויים הנתפסים בטמפרטורות המקומיות.
- אידיאולוגיות פוליטיות מקומיות מילאו תפקיד ב CCRP -של כמה מדינות, במיוחד בארה"ב שבה בעלי עמדות ליברליות נוטים יותר להביע דאגה בשל שינויי אקלים מאשר השמרנים הפוליטיים.
- מעטים המחקרים המיישמים את תיאוריית המרחק הפסיכולוגי כדי להסביר CCRP הנמוך במדינות מפותחות. על פי תיאוריה זו, בני קבוצות אוכלוסייה במדינות מפותחות עשויים לחוש כאילו האיום של שינויי אקלים רחוק מהם מבחינה גיאוגרפית.
- על פי סקר האקלים של בנק ההשקעות האירופי לשנת 2019 (European Investment Bank EIB) כמחצית מהאירופאים, 39% מהאמריקאים ו-73% מהסינים סבורים ששינויי אקלים מהווים איום גדול (איור 9).
- מנתוח הנתונים והממצאים ניתן לראות כי החשש לשינויי אקלים בארה"ב נמצא בדרך כלל נמוך מהדאגה במדינות האיחוד האירופי בשיעור של עד 10%, ואילו החשש בסין בין השנים 2007-2015 היה נמוך משמעותית מאשר שיעורו באיחוד האירופי וארה"ב, ורק לאחרונה חווה עלייה משמעותית.
- באירופה, ההשפעה הנתפסת של שינויי האקלים בחיי היומיום מצביעה על מופע שונה לפי האזורים, כאשר מעל 90% בדרום ומזרח אירופה חווים השפעה יומיומית הקשורה בשינויי האקלים, לעומת 70% ומטה בצפון אירופה (איור 10). (EIB, 2020).

ב. השוואה בין מדינות: ארה"ב, נורבגיה וישראל

חלק זה בחן את תפיסות שינויי האקלים ואת השאיפה של מדיניות פעולות אקלים בשלוש מדינות: ישראל, ארה"ב, נורבגיה עיקרי הממצאים לגבי ישראל:

- המודעות לשינויים באקלים גדלה במעט אך CCRP נותר נמוך למדי למרות השפעות האקלים הקשות שנחזו למזרח התיכון בעשורים הקרובים. בסקר גאלופ משנת 2010, 83% מהישראלים הכירו את המונחים 'התחממות כדור הארץ' ו'שינוי אקלים', אם כי בסקר שערכה האגודה לצדק סביבתי בשנת 2015 נמצא כי רק 73% מהישראלים מודעים לשינוי אקלים.
- גם בחמש השנים האחרונות CCRP בישראל היה נמוך למדי, ופחות מ-30% מהישראלים סברו כי שינויי האקלים הם בעיה חמורה מאוד על פי סקר מרכז המחקר Pew (איור 3 ו-4) ב-2015, אם כי חלה עלייה ל-38% בגרסת הסקר לשנת 2018 (איור 8).
- המחקר הצליב את הנתונים של מודעות הציבור עם נתוני הקצאת התקציב למדיניות האקלים על בסיס מחקר כלכלי של AEJI בשנת 2016, שהצביע על כך שישראל הקצתה בצורה משמעותית הרבה פחות מתקציב המדינה שלה לתוכניות הקשורות לשינויי אקלים בהשוואה לאיחוד האירופי ולארצות הברית. לדוגמה, בשנת 2010 הוציאה ישראל רק כ-0.07% מתקציב המדינה על תוכנית כלל-לאומית להפחתת פליטת גזי חממה, שהיא פחות מ-57 פעמים מההוצאה הממוצעת לתקציב הלאומי לפעולות אקלים באיחוד האירופי (4%), פי 4.3 מההוצאה האקלימית לתקציב הפדרלי בארצות הברית (0.3%) (לוי, 2016).

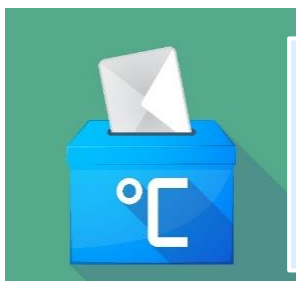
ג. לסיכום - יש לשקול את הנקודות הבאות:

- על פי ממצאי Lee et. הנסקרים בדו"ח, עולה בבירור כי חינוך חיוני להגברת המודעות לאקלים, שהוא גורם הכרחי לטיפול מודעות לשינויי האקלים, וכן לטיפול מודעות סיכונים (2015). הדבר נכון לכל המדינות, ובמיוחד במדינות המתפתחות, שחשוב שישושו תוכניות להגברת החינוך הבסיסי ואוריינות האקלים.
- בשל המכשול שמציב מרחק פסיכולוגי לטיפול דאגה ופעילות לשינויי אקלים במדינות מסוימות, במיוחד עשירות, מפותחות, יש צורך בהגברה ברמת הפרט של הבנת ההשפעות המקומיות והמשמעות האישית של שינויי האקלים באמצעות יוזמות חינוך ציבורי בתחומי האקלים, אוריינות אקלימית וכד'.

לינק למסמך מחקר (אנגלית):

http://www.aeji.org.il/sites/default/files/2020_story_files/aeji_climate_awareness_and_government_performance_on_climate_policy_international_comparison_september_2020.pdf

ביצוע המחקר: אוליביה נורדלנד, מתמחה במסגרת האגודה לצדק סביבתי. אוליביה היתה סטודנטית ב-2019-20 בתכנית הבינלאומית לימודי סביבה, אוניברסיטת תל אביב. מנחה ועורכת הדו"ח: כרמית לובנוב, מנהלת האגודה לצדק סביבתי.

For further information contact us:
www.aeji.org.il | carmit@aeji.org.il
Cell: +972-523554737